

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník 87

Číslo 28

8. července 2007

Cena: 6 Kč

JAK SE CYRIL A METODĚJ JEN OBTÍŽNĚ DOSTÁVALI DO KALENDÁŘE

Svátek slovanských věrozvěstů máme dnes v kalendáři dokonce jako státní svátek, ale není to tak dlouho, co se soluňští bratři v kalendáři vůbec nevyskytovali.

Připomeňme si něco z jejich života. Cyril a Metoděj byli rodní bratři a pocházeli z řeckého města Soluně (Thessalonike), kde jejich otec byl v první polovině 9. století vysokým hodnostářem byzantského císařství. Metoděj se věnoval původně úřednickému povolání, ale náhle se zřekl úspěšné kariéry a stal se prostým mnichem. Konstantin (později Cyril) si zvolil duchovní stav hned po skončení studií a byl vysvěcen na kněze. Z jejich výborné znalosti slovanského jazyka se soudí, že jejich matka byla slovanského původu a v nejnovější době bulharští učenci dokazují, že též otec těchto našich apoštolů byl Slovan. Vzdělání nabyli oba bratři na řeckých školách.

Konstantin vynikal už od mládí bystrým duchem a zbožností. Při studiu na cařihradském císařském dvoře brzy ovládl všechnu tehdejší učinnost a byl za to obdivován svými učiteli, kteří ho obdařili titulem Filosof. Naučil se řadu jazyků a byl jmenován učitelem na cařihradské vysoké škole. Už tehdy proslul svými vítěznými disputacemi, například se sesazeným obrazoboreckým patriarchou Janem. Když mu bylo 24 let, byl císařem vyslán na misi k Sara-

cénům, kde měl velké úspěchy v disputacích, ale kde se ho také pokusili otrávit.

Okolo roku 860 byl Konstantin spolu se svým bratrem Metodějem vyslán opět na misijní cestu, tentokrát k Chazarům, kteří žili na východ od Azovského moře a řeky Don. Tam vedli rozhovory s Chazary, Židy i Saraceny. Výsledkem bylo, že chazarský vládce přijal křesťanství za oficiální náboženství.

Na žádost moravského knížete Rostislava pak byli byzantským císařem Michalem III. a patriarchou cařihradským poslání, opět jako misionáři, na Moravu. K tomuto úkolu se napřed dobře připravili. Konstantin sestavil písma pro slovanský jazyk, přeložil do něho části Písma svatého, které se čtou při bohoslužbách východního obřadu, a přeložili také všechny obřadní knihy.

Na Moravě měli velký úspěch. Latinskí kněží sice proti nim sočili, ale marně. Konstantin a Metoděj si vybrali vhodné kandidáty pro duchovenský stav a vzdělávali je, aby národ měl co nejdříve vlastní kněžstvo. V r. 867, když už byli čekatelé kněžství dostatečně vzděláni a připraveni, vydali se s nimi na cestu do Cařihradu, aby tam byli vysvěceni na kněze i biskupy. Římský papež Mikuláš I. je však pozval do Říma a oni doufali, že ho přesvědčí o velkém významu národních bohoslužeb

Ve Vysokém nad Jizerou oslavili výročí kaple fotbalovým zápasem s římskými katolíky. Husité vyhráli 6 : 5.

a zbaví se s jeho pomocí stálých intrik, jež proti jejich práci podnikalo latinské duchovenstvo. Než do Říma došli, Mikuláš I. zemřel a jeho nástupcem se stal Hadrián II. Ten potřeboval pomoc byzantského císaře Basila I. proti Turkům, kteří ohrožovali jižní Itálii i Řím, a schválil dílo byzantských misionářů včetně slovanské bohoslužby. Mezitím však

Konstantin, jehož velice vysilovaly neustálé zlobné útoky a obviňování latinského duchovenstva, těžce onemocněl. Před smrtí prosil Metoděje, aby neopouštěl misijní dílo na Moravě. Zemřel 14. února 869.

V době jeho nemoci byl Metoděj i někteří žáci vysvěceni na kněze. Po jeho úmrtí byl Metoděj vysvěcen na biskupa a poslán zpět na Moravu s listem, kterým papež Hadrián II. schválil slovanskou bohoslužbu s tou jedinou výhradou, že epištola a evangelium při ní budou čteny ve dvou jazycích, napřed latinsky a pak slovansky. Když se však Metoděj vrátil na Moravu, dozvěděl se, že kníže Rostislav sesazen, zavlčen do ciziny a oslepen. Sám pak byl zajat a bez ohledu na papežský list latinskými německými biskupy solnohradským, frizinským a pasovským, prohlášen za sesazen a odsouzen do žaláře. Totéž se stalo i jeho učedníkům. Ze žaláře Metoděje propustili až za dva

roky, a to na rozkaz papežského stolce. Naposledy se Metoděj zúčastnil bohoslužeb na Květnou neděli, v dubnu r. 885. Tři dny nato 6. dubna 885 zemřel. Za několik měsíců papež Štěpán V. poslal králi Svatoplukovi list, obsahující mj. zákaz slovanské bohoslužby pod trestem vyloučení z církve (anatéma), na jehož základě byli Metodějovi žáci z Moravy vyhnáni.

Tisíc let se pak vztah západní církve ke slovanským věrozvěstům nezměnil. Až papež Lev XIII. okružním listem "Grande munus" z 30. září 1880 vyzdvihl zásluhy soluňských bratří. Tento papež stanovil svátek svatého Cyrila a Metoděje na den 5. července, ačkoliv ten den nijak nesouvisí s jejich životem. Dokonce i na Moravu přišli pravděpodobně 24. května. Protože svátek byl stanoven v době, kdy se opět začala připomínat mučednická smrt Mistra Jana Husa, můžeme si snadno toto datum odůvodnit.

Helena Noemi Bastlová

MODLÍ SE LIDÉ V NAŠEM STÁTĚ?

V poslední době jsem měl možnost v rámci jednoho výzkumu hovořit s lidmi různého stáří o modlitbě. Naprostá většina lidí mi zcela suverénně řekla: „Já se nemodlím nikdy“. Přitom ovšem po chvíli v jiné souvislosti titíž lidé říkali věci jako „Doufám, že mne zde Pán Bůh nechá ještě dost dlouho, abych...“ nebo „Prosím Boha, aby se syn uzdravil...“ atd. Další lidé, když jsem se jich zeptal jestli se modlí, mi říkali „No, já chodím do kostela, ale jenom občas.“ To mne přivedlo k tomu, že jsem se začal s lidmi bavit na téma modlitby, ať již se považují za věřící nebo ne. Zjistil jsem, že naprostá většina lidí vůbec nechápe, co vlastně modlitba je.

Na jednu stranu se nedivím. Dlouhá léta ateistické výchovy ve škole a ve společnosti, přičemž rodiče tomu nejenom nebránili, ale často tento trend dokonce sami aktivně podporovali, stále rostoucí vliv materialistického přístupu k životu, to všechno přináší své ovoce. Církve většinou zatím nenacházejí způsoby, jak tomu v širším měřítku čelit. Podle sociologické studie Zdeňka Nešpora "Současná česká religiozita" sice opět hraje náboženství stále větší roli ve veřejné sféře, ale spíše praktickou činností, např. charitativní, bez prostoupení života modlitbou a naopak.

Mám pocit, že naši duchovní v tomto směru málo vyvíjejí potřebnou aktivitu, pokud si s celou problematikou vůbec vědí rady. Nesmíme zapomenout, že rovněž vyrůstali v ryze ateistickém prostředí. Dostal se mi např. do ruky letáček pastoračního střediska pražského arcibiskupství Římskokatolické církve, které nabízí určitou pomoc v tomto směru a vychází přitom z konstatování, že se lidé ptají, "jak se mám modlit" nebo říkají "neumím se modlit". Jenže lidé říkají: "Proč bych se měl modlit? Mě to nezajímá" nebo "žádnou modlitbu nepotřebuji", popřípadě "prosím vás, to je přece už dávno pobožnostkářský přežitek". Jistě to každý z nás dobře zná ze svého okolí, mnohdy i nejbližšího.

Co bychom tedy měli dělat? Co od nás Bůh chce? Můžeme si o tom přičíst mnoho návodů, pojednání, úvah předních teologů, rady i učitelů církve, ale je to to pravé pro dnešního člověka v naší zemi? Podívejme se do Písma.

Když čteme pozorně Písmo Starého i Nového zákona, vidíme zřetelně, že Bůh má nejenom smysl pro humor, ale že chce, aby život a existence každého stvoření byla naplněna radostí jak jeho samého, tak celého jeho okolí. A to je základ modlitby jako

způsobu života. Ve své poslední rozmluvě s apoštoly Ježíš Kristus, který podle svých vlastních slov je "cesta, pravda a život", říká učedníkům a s nimi i nám, abychom jednali podle příkladu, který nám dal. Z evangelíí vidíme, že byl neustále ve styku s Bohem, tedy žil životem modlitby. A v "Otčenáši", který nám dává jako model modlitby, vidíme, co je obsahem modlitby: chvála Boha a pokání. To, co je již mnohokrát různými způsoby řečeno ve Starém zákoně. Krásně to je např. u proroka Izaiáše, v žalmech, v Jeremiášově pláči nebo u Joba.

Slova, kterými se modlíme, by měla podle Ježíšova návodu být slovy chvály a pokory, slovy pokání. A tato slova, nebo lépe řečeno postoj, není třeba říkat – a v dnešní době přepřelžené slovy to ani nemá význam – ale je třeba ho vyjadřovat svým jednáním, činy. „Jděte do celého světa a kažte evangelium“ je psáno u Marka, to jest radostnou zvěst, tedy radost. Zde je třeba podotknout, že pro hluboce věřícího člověka je zdrojem radosti všechno, co mu Bůh dává, tedy i utpení a smrt. Vzpomeňme si třeba na Františka z Assisi.

Tím chci říci, že modlitba nemá být snůškou žádostí a žebronění. Vždyť

Dokončení na str. 2

80. VÝROČÍ KAPLE V ROKYTNICI

Neděle 17. června byla vskutku sváteční pro všechny bratry a sestry z náboženské obce Jilemnice, které patří zrekonstruovaná kaple Mistra Jana Husa v Rokytnici nad Jizerou, neboť právě před 80 lety se u ní konaly první bohoslužby, tehdy ještě německých evangelíků. Od padesátých let minulého století se o kapli stará naše církev a jsme Bohu vděční, že máme již přes padesát let svůj dům modlitby. K této příležitosti přijal pozvání bratr patriarcha ThDr. Tomáš Butta, královéhradecký biskup Štěpán Klásek a liberecký vikář Benjamín Mlýnek.

Protože má kaple ekumenickou historii, s radostí jsme přivítali i zástupce Římskokatolické církve, Českobratrské církve evangelické a Církve adventistů sedmého dne.

Po bohoslužbě jsme byli pozváni na pohoštění, které připravily naše sestry v prostorách římskokatolické fary v Rokytnici.

Toto krásné nedělní odpoledne pak bylo zakončeno přátelským fotbalovým utkáním mezi katolíky a husity s výsledkem 5:6 v náš prospěch.

Nezbývá než poděkovat všem, kdo měli podíl na jubilejní bohoslužbě a být vděčný Bohu za příležitost ke sdílení víry, která překračuje hranice konfese.

Za radu starších

Jaroslav Křivánek, farář

Modlitba nebo zvyk?

„Z týchž úst vychází žehnání i proklínání.“
(Jk 3,10)

Jednoho dne se ráno u snídaně otec jako vždy před jídlem modlil a prosil Boha o požehnání. Krásnými slovy a "duchovním" hlasem děkoval Pánu za jeho všelikou péči. Když však začal jíst, stěžoval si na nevalnou kvalitu snídaně a na to, jak nedobře byla připravena. Jeho nezletilá dcerka jej v jeho stěžování přerušila.

„Tati,“ začala, „myslíš, že Bůh tvoji modlitbu slyšel?“
„Samozřejmě,“ odpověděl jí otec sebevědomě.

„A slyšel také to, jak jsi teď nadával na vajíčka a na kávu?“ zeptala se ho dcerka.

„To víš, že ano!“

„A které z těch dvou vět si myslíš, že Bůh věří?“

Ruměnc v otcově tváři rychle prozradil, že dobře mířená otázka malé dcerušky trefila do černého.

Až příliš často nejsou naše modlitby nic víc než prázdná rétorika. Z úst nám vycházejí krásná slova, ale ta jako by se rodila spíše v mozku než hluboko v srdci.

Zatímco se naše hlasité veřejné modlitby často honosí květnatou řečí a "důstojným přednesem", naše soukromé, tiché modlitby jsou chudičké a monotónně otřepané. Zapomínáme, že to, co Bohu říkáme, musí být v souladu s tím, jak žijeme.

Nebudme pokrytci! Neděkujme Hospodinu jen svými ústy, ale dejme mu celé své srdce! Kéž jsou naše modlitby opravdové.

HGB-czka

Z kazatelského plánu

6. NEDĚLE PO SVATÉM DUCHU

Nepodlehne tomu, k čemu nás táhne naše přirozenost!

Úkol hlásat Boží království a zachraňovat člověka má Pán Ježíš za prvořadý a neodkladný. Nesmí při něm myslet na sebe. Nesmí usilovat o vlastní prestiž. Nesmí prosazovat svou autoritu u lidí stůj co stůj, jakýmkoliv způsobem.

Kdo ho odmítne, jedná ovšem ke své škodě. Ježíš nechce sám trestat, a dokonce předčasně. „Syn člověka nemá, kde by hlavu složil.“ Vzdal se pozemského domova i dalších věcí, na nichž si lidé zakládají, protože je na cestě do Jeruzaléma, aby tam křížem a vzkříšením dovršil dílo spásy lidstva. Nic na světě není tak důležité, aby se tím dal od svého poslání odvrátit nebo aby se zdržoval něčím vedlejším. Z toho logicky vyplývá, že Spasitel musí vznášet vysoké nároky i na každého, kdo se chce stát jeho následovníkem a pomocníkem.

Vstup: 2Kr 2,9-14 (1Kr 19,19-21)

Tužby:

2. Aby každému z nás do našich temnot vzešlo v Ježíši Kristu světlo k nalezení pravé životní cesty...

3. Abychom z moci Ducha svatého nabyli statečného odhodlání a stali se dobrým příkladem pro všechny váhající a nerozhodné...

Epištola: Ga 5,13-25

Evangelium: L 9,51-62

K obětování: 2K 12,10

K požehnání: Ž 6,4-8

Modlitba:

Nebeský Otče, dlouho a trpělivě nám v Ježíši Kristu nabízej svou lásku, hodnotu krásnou a cennou, převyšující všechny poklady světa. My však býváme mnohdy neochotní, liknaví, váhaví, než abychom uposlechli na první zavolání a přijali vděčně tvůj nádherný dar. Naštěstí nás nenecháváš pokojně odpočívat v hříšné svévoli. Voláš nás znovu a znovu, znepokojuješ nás svým slovem, abychom procitli a viděli. Prosíme, způsob mocí svého Ducha, ať se odevzdáme plně do tvých rukou a přijmeme tvého nejmilejšího Syna za Pána všech našich myšlenek i činů.

Vhodné písně: 264, 265, 268

MODLÍ SE LIDÉ V NAŠEM STÁTĚ?

Dokončení ze str. 1

Bůh přece ví, co potřebujeme, lépe než my. Modlitba je rozhovor (nebo nástroj rozhovoru) mezi člověkem a jeho Stvořitelem. Ti dva však jsou ve svém postavení rovnocenní. Samozřejmě ne, co se týká moci atd. Ale oba, jako jediní v celém řádu stvoření, disponují svobodnou vůlí. Kromě toho je člověk pozván Bohem, Stvořitelem, ke spolupráci na stvořitelském díle. Takže i když náplní modlitby je výraz pokání, pokory a chvály, jedná se o rozhovor dvou přátel, spolupracovníků. Vzpomeňme si, jak hovořila s Bohem Terezie z Avily - odmlouvala, diskutovala, hádala se. Nejinak Ignác z Loyoly a další osobnosti křesťanství, ale i Starého zákona. Vezměme rozhovor - modlitbu - Abrahama s Bohem v Sodomě. Abraham se s Bohem normálně hádal, nebo lépe řečeno handrkoval. Modlitba je paritní rozhovor

dvou svobodných bytostí, která se má odehrávat v "prostoru", který je k tomu určen, a kam nemůže vstoupit nikdo kromě Boha a dotyčného člověka: ve svědomí.

Ježíš se jistě také modlil tak, že hovořil s Bohem. Na mnoha místech v evangeliích čteme, že odešel někam na osamělé místo, nejráději v noci, aby byl sám, a tam hovořil s Bohem. Jinak ale jeho modlitbou byl jeho život, činy, učení, všechno co dělal. Podobně pak jednali první následovníci Krista. A strhávali za sebou lidi. A opět - když se pozorně začteme, vidíme, že dokonce i v okamžicích smrti z nich vyzářovala do okolí radost.

Tak i my bychom měli přestat chápat modlitbu jako odříkávání nějakých textů, ale místo toho bychom ji měli pojímat jako vztah radosti, naděje, pokoje. Vztah, který není založen na nějakém povídání, ale na našem po-

stoji a jednání. Řečí mají všichni dost. Musíme se dopracovat k pochopení, že modlitba, to jsme my, náš vztah k Bohu, náš radostný a laskavý postoj k lidem a ke všemu stvoření. Pak začne být pro lidi modlitba zajímavá, začne pro ně mít význam. Nesmíme si dělat iluze, že modlitbu někdy opravdu pochopíme v celé její hloubce a šíři. Trochu nám může k jejímu pochopení napomoci, budeme-li ji pojímat jako rozhovor, jak jsem se již zmínil. A také vědomí, že pravou modlitbu se sice modlíme my, ale inspirování Duchem svatým, kterého jsme dostali.

Rádíme se opravdu příkladem Ježíše Krista a usilujeme o lásku a pravdu. Edita Steinová jednou řekla: „Mou jedinou modlitbou je má touha po pravdě.“ Dodejme k tomu ještě touhu rozdávat radost a lásku.

Jiří Tůma

Nad Písmem

OHEŇ Z NEBE... A VÝZVA NÁSLEDOVÁNÍ L 9, 51-62

Z evangelia dnes slyšíme hned několik příběhů. Mají společný motiv - CESTU. Ne ledajakou cestu, ale tu jednu určitou cestu do Jeruzaléma a na kříž a pak dál do vzkříšení a nebeské slávy.

Pán je na cestě a my prostřednictvím evangelia ho můžeme doprovázet. Jeho dny se naplňují a brzy bude vzat vzhůru na kříž a do nebes. Jde tedy vstříc zkoušce kříže. Jeho tvář je „pevně upnutá k cestě do Jeruzaléma“ (tak doslova). Jde s neochvějnou pevností vstříc této konfrontaci.

Na cestě se stala taková nepříjemnost. V jedné samařské vesnici mu odmítli poskytnout pohostinství. Právě kvůli tomu Jeruzalému. Taková nehoráznost! Takové porušení základních pravidel slušnosti, svaté pohostinnosti! Zkoušenost nepřijetí, ba dokonce odmítnutí, jak je zraňující!

Nedivíme se apoštolům, že je to našťve. „Nezaslouží si takového hrozného a tvrdého chování, Pane, trest z nebe? Oheň soudu z nebe jako za Elijáše? Jaký by to byl projev Boží moci! Jak by si o tom lidé vyprávěli a měli by respekt!“

Ježíš je však v jejich svatém hněvu brzdí. Boží moc, v níž on jedná, má přece úplně jiný cíl. Přišel a jde zachraňovat a ne hubit. Jeho posláním je vysvobozovat lidi z jejich zapletení do zla a smrti a ne je odsuzovat.

Naším problémem určitě není „svatý hněv“, s nímž bychom chtěli svolávat oheň z nebe na nevěřící nebo prostě na ty zlé. Ale určitě jim bude naše reakce na lidské nepochopení a nepřijetí poselství, které přinášíme. Náš hněv, rozčarování, odsuzování. Je to přirozená reakce.

Ježíš však smýšlí a jedná JINAK. Jako je vůbec JINÝ. Jako je JINÝ i Bůh. Jak na nás působí jednání Ježíšovo v této situaci? Možná se nám zdá málo průbojné, průrazné a razantní. Prostě odejít a jít jinam? Není to vyklizení pole? Není to snížení Božího majestátu?

Nad Ježíšovým smýšlením a jednáním bychom se měli zastavit a přemýšlet o něm. Co znamenají jeho slo-

va: „Nevíte, jakého jste ducha?“ Co znamená: „A šli do jiné vesnice?“ Co je za tím? Co se tím říká a jaké smýšlení se nám tu otevírá?

Hřích zůstává hříchem. I tento hřích obyvatel samařské vesnice. Ale zde je hříšníkem dávána šance. Možná ji využijí, možná ne. Každopádně Ježíš nechce být příčinou zkázy těchto lidí. Jistě si při tom vzpomeneme na slova o Hospodinově služebníkovi, který nalomenu třtinu nedolomí a doutnajícím knot neuhasí (Iz 42, 3).

Cítím, že se potřebujeme učit více rozumět tomuto Ježíšovu postoji. Je to skutečnost velmi jemná. Potřebujeme k tomu velkou pozornost, citlivost a hlavně moudrost. Žalmista na jednom místě (107,43), po té co vyjádřil celou řadu zkušeností Hospodinovy pomoci, vyzývá: „Kdo je moudrý, ať dbá těchto věcí a Hospodinovu milosrdenství ať hledí porozumět!“ Kdo porozumí tomuto Ježíšovu jednání?

Další úsek evangelního čtení hovoří o NÁSLEDOVÁNÍ. Víme, že následovat znamená jít za Ježíšem a být s ním, ale taky a hlavně stát se jeho učedníkem, přijmout jej za nejvyšší autoritu. Nevybírat, co si z jeho učení vezmu a co si budu dál dělat podle svého. Přijmout ho bez výhrad. Všechno, co on je, a všechno, co on učí. Stát se učedníkem znamená trvale spojit svou cestu s jeho cestou. Ježíšova cesta v tomto světě vede na kříž. Pro učedníky to znamená pod kříž. Jsme povoláni být s naším Pánem pod jeho křížem (viz D. Bonhoeffer báseň Pohané křesťané). Spolu s Místrem jdeme vstříc oné zkoušce, která bude před lidmi znamenat prohru, avšak před Bohem se stane konečným vítězstvím. Nebude to nic laciného, jednoduchého ani pohodlného. Naopak. Ale jen tak ho poznáme. A poznat ho je nade všecko.

Všechny následující rozhovory Ježíše s různými lidmi na cestě obsahují jednu myšlenku: K následování se musí rozhodnout naplno. Ničemu a nikomu nedávej přednost před následováním. Ani pohodlí. Ani zajištěnosti. Ani zvyklostem. Dokonce ani blíž-

kým a nejbližším. Tady se mírný Ježíš stává docela náročným a radikálním. Lásky a milosrdenství nikdy nebude snižovat či zmírňovat tento nárok a tuto radikalitu. Ježíš jde za Otcovou vůlí také cele a stoprocentně. Totéž požaduje po nás. Lze vůbec následovat jinak?

Nad tímto evangeliem vyvstávají před námi jako jednotlivci i před celou církví otázky: Skutečně Krista následujeme? Neprojevují se v nás a mezi námi nějaké překážky následování? - Jistě nejde o to, abychom se trýznili otázkami a sebeobviňovali, nýbrž abychom nad slovem evangelia konali upřímný a otevřený rozhovor. Otázky a hledání nás často probouzejí k novému životu a vyvádějí nás z naší zabydlenosti k opravdovému setkání s naším Pánem. On k nám mluví, chce s námi konat dialog a vůbec nás vést. V tomto dialogu s ním spočívá náš nový život. Nás jako jednotlivců, ale taky našich rodin, náboženských obcí i celé církve. Vždyť co jiného je církev, než účast na Ježíšově cestě?

Petr Šandera

Ó nejsladší Kriste, táhni nás slabě za sebou, poněvadž když ty nás nepotáhneš, nemůžeme tě následovat. Dej statečného ducha, aby byl pohotový, a je-li tělo mdlé, ať předchází, prostředkuje i následuje tvá milost, protože bez tebe nemůžeme nic činit, a dokonce ne pro tebe jít na ukrutnou smrt. Dej ducha odhodlaného, srdce nebojácné, víru pravou, naději pevnou a lásku dokonalou, abychom za tebe nasadili nejtrpělivější a s radostí svůj život.

Mistr Jan Hus

PÁTÝ ČERVENEC ZDEŇKA SVOBODY

Kdybych byl astrolog a seřadil si pod sebe nebo vedle sebe 5.červenec – jižní Moravu (moravsko-slovenské pomezí) – učitelkou rodinu a dosadil si k tomu jméno a příjmení Zdeňka Svoboda, muselo by mi nutně vyjít, že člověk, který se narodil 5.července na Uherskohradištsku, a ještě k tomu v učitelské rodině, byl planetami předurčen k zápasu o slovo.

Nejsem astrolog, nevěřím na planety, ale se svou "beraní" zarputilostí jsem přesvědčen, že můj přítel a spolubratr Zdeněk asi tu symboliku ve své tvůrčí aktivitě naplnil měrou více než vrchovatou.

Není to poprvé, kdy píšu o Zdeňkovi do Českého zápasu a následující řádky nebudou proto přehledem jeho literární práce. Budou spíše zamyšlením, jak se historie jednoho národa a jedné církve podepsala na životním osudu člověka, kterému bylo od Pána Boha svěřeno jedno z nejvzácnějších hájemství (a vlastně i tajemství) – hájemství zápasu se slovem a o slovo. Už jako bohoslovec a začínající publicista – kritik jsem nemohl na konci padesátých let přehlédnout v církevním tisku Zdeňkovo jméno. Osobně jsme se poznali koncem šedesátých let, kdy jsem na něho čekal na starém zábřežském nádraží, abych ho odvedl do tamního Komenského sboru – "červeného kostela" - kde jsme se ženou pořádky cyklus pořadů (než nám bylo z moci úřední zatrženo) Lidské slovo a Evangelium. Od první chvíle jsem věděl, že je to můj člověk, že – přes řadu rozdílů v názorech na detaily – máme stejný pohled na svět a že nás spojuje stejné duchovní chvění.

Jelikož se Zdeněk narodil na den soluňských bratří 5.července 1927 ve Slavkově u Uherského Hradiště, znamená to, že právě oslavuje své osmdesátiny.

Po válce začal v Brně se studiem filosofie na Masarykově universitě, aby po únorovém převratu 1948 přešel na tehdejší Husovu bohosloveckou fakultu do Prahy, kterou absolvoval v roce 1951. Je to až neuvěřitelné, že spolu se svou vzácnou paní, s níž se poznal v bohoslovecké koleji (i v tom je náš životní osud podobný), prošel v církevní službě deseti obcemi ve třech diecézích, aby nakonec po odchodu na odpočinek, oba s řadou tělesných neduhů, zato však velice svěží duchovně, našli své tuskulum ve Zlíně, kde se, už v nových - polistopadových – podmínkách, zapojili intenzivně do práce v náboženské obci, v ekumeně i v kulturním životě města.

Díky polistopadovým změnám mohl Zdeněk realizovat řadu publikačních záměrů, na něž předtím nemohl ani pomyslet. Za mnohé podává výpověď několik ročníků jím redigovaného kalendáře Blahoslav, jimž vedle duchovní a umělecké náročnosti vtiskl, jsa celoživotním obdivovatelem autora Chrámů i tvrze, Češtiny poklepem i poslechem či básnických Sonetů kněžně Pavla Eisnera, i svůj až úzkostlivý cit pro jazykovou kulturu.

Se stejnou úctou jako ke své rodné češtině, přistupuje Zdeněk Svoboda jako překladatel k němčině, z níž společně s dnes již zvěčnělou man-

želkou Jarmilou přeložili a přebásnili - většinou pod šifrou ZJS - tolik skvělé poezie i jiných žánrů, že posbíráno z časopisů a sborníků by to vydalo na obsáhlou knihu, jež by přinesla čtoucím nejedno silné duchovní svědectví a čtenářský zážitek.

Před lety jsem napsal, že svým jihomoravským podhoubím je Zdeňkova tvorba blízká tvorbě Jana Skácela. Dnes bych rád zdůraznil, že díky Zdeňku Svobodovi máme v rukou verše (ale i drobné prózy a řadu duchovních úvah) švýcarského Kurta Martiho, německého Joachima Dachsla, jedinečný výbor z maďarské poezie 20.století, který vysoce ocenil náš přední hungarista Richard Pražák, že Svobodova tvorba je zakotvena i v dodatcích k našemu církevnímu zpěvníku a v řadě materiálů vysloveně služebně vnitrocírkevní povahy. A všechno to nese pečeť hluboké spirituality a zároveň tvůrčí svobody, umělecké přesvědčivosti, hloubky duchovního záberu. Svou laskavou ironií vůči "jednoduchým" tzv. náboženským řešením je Zdeněk Svoboda blízký nejen oběma svým "kmenovým" německým básníkům – teologům, ale i obdobně tvořícím autorům polským – např. Kazimierzowi Wójtowiczovi či loni zesnulému Janu Twardowskému, abych jmenoval alespoň tyto dva pro změnu zase z mé překladatelské dílny.

Za jednoho svého léčebného pobytu na Slovensku napsal Zdeněk fantasticky lapidární šestiverší (podobně hutnou zkratku znám snad jedině z Reynkových Jeslí a kříže), které se jmenuje Kleč:

VDĚČNOST ZA KAZATELSKÉ KURZY

Byl jich celkem pět a náš poslední skončil právě před 55 lety. moje vzpomínka nemá být nostalgii, citovou záležitostí, ale vděčností podle slov Žalmu 103,2: „Dobrořeč má duše, Hospodinu, nezapomínej na žádné jeho dobrodiní“!

V poválečném rozmachu pracovali v naší církvi nadšené sestry a bratři jako učitelé nedělních škol a Jednot mládeže i katecheté. Mnozí z nich přijímali s radostí nabídku pro službu na vinici Páně na plný úvazek. Docela mladí, ale i ženatí a vdané se rozhodli opustit na čas všechno, zaměstnání i domovy, a přihlásit se ke studiu v kurzu pro kazatele z povolání. Byla to velkorysá i prozíravá "akce" tehdejší ústřední rady, řešící nedostatek duchovních. Vedení církve nás studující zajistilo dobře. V pátém kurzu jsme měli ubytování i stravování

Vysoké stromy poklekly / aby se dostaly / výš // Leč / ani my nemůžeme jinak / než vkleče.

Je mnoho básníků, prozaiků, publicistů všeho druhu. Zdaleka ne všichni se mohou dostat do školních učebnic. Ale o to nejde. Naše církev dala v minulém století národu dva autory, kteří by byli dosáhli daleko většího ohlasu, nebýt jedné MALÍČKOSTI: zvolili si za svůj životní úkol kněžskou službu ve společenství, na něž mnozí hleděli svrchu a jemuž státní moc předlistopadového Československa přisuzovala rychlejší smrt než těm ostatním.

Kdo jsou ti dva, kteří, když museli volit mezi "sacrum" a "profanum", rozhodli se pro to první, protože měli rádi svou církev? Ona totiž byla (a ve Zdeňkově případě stále je) jejich mateřskou opatrovníci, jíž i přesto, že to znamenalo do jisté míry rezignovat na vlastní umělecké ambice, věnovali všechny své síly a schopnosti především v kněžské službě.

Nuže tedy:

Jihočechem STANISLAV LAHODNÝ, od jehož narození uplyne v listopadu pětadevadesát let, který už více než čtvrt století není mezi námi, a jihomoravský rodák ZDENĚK SVOBODA. Jeden z kraje Husova, druhý z kraje Komenského a oba touto skutečností poznamenáni víc než silně.

Jsem Bohu vděčen, že jsem kdysi mohl být "učedníkem" toho prvního a že se dodnes smím nazývat přítelem toho druhého.

Emil J. Havlíček

Václav Novotný – historik husitství

Pocházel z učitelké rodiny, ovlivněné (v souladu s místem rodiště) bratrskou reformací a Biblí králickou. Při studiích se jako žák Golla, ale také "asistent" Václava Vladivoje Tomka a Josefa Emlera, seznámil s dobou husitskou. Zároveň byl ovlivněn pokrokovým hnutím a politikou T. G. Masaryka. Jeho realistická orientace na Novotného silně zapůsobila, přestože sám nikdy do politiky nevstoupil. Svým pojetím dějin se ale výrazně odlišoval od J. Pekaře a jiných absolventů Gollova semináře. V roce 1911 se habilitoval na české Karlo-Ferdinandově univerzitě do hodnosti profesora.

Tématice M. Jana Husa a husitství vůbec zůstal V. Novotný věrný až do konce života, i když jeho rozhled i publikační činnost byly mnohem širší. Cestu k docentuře mu otevřela práce *Husův glejt* (1896), zabýval se dále Husovými listy a učinil i svůj první nárys Husova života v *Ottově slovníku naučném* (1897). Dvousvazková práce *M. Jan Hus. Život a dílo* (1919, 1921) patří k jeho základním vědeckým spisům, ale tematiky se týkají i další práce. V *Náboženském hnutí českém ve 14. a 15. století. Část I. Do Husa* si vytkl za cíl vysledovat domácí tradici reformního hnutí v Čechách. Kritickou revizí všeho, co bylo v té době o Husovi napsáno, zvládnutím pramenů v celé jejich šíři, jejich kritikou a vlastními výzkumy vytvořil dílo, které se stalo bezpečným základem dalšího bádání o Husovi a jeho době. Pečlivá heuristika nese stopy jeho zájmu o další osobnosti převratné husitské doby - Jana Žižku, Petra z Mladoňovic, Jeronýma Pražského.

Dalším polem Novotného zájmu byla doba přemyslovská. Kritizoval Bachmannovo souhrnné dílo o českých dějinách, v němž převažovala stanoviska německého nacionalismu. Zároveň pracoval na monumentálních *Českých dějinách I.-IV.*, které připravovalo nakladatelství J. Laichtera. Napsal však jen první a druhý svazek (1912, 1913), ze zdravotních důvodů zůstalo dílo nedokončeno. V dalších dvou svazcích, které vyšly na sklonku jeho života, respektive už posmrtně, se mu podařilo dovést výklad vlády Přemysla II. Otakara až k roku 1271, aniž mohl ještě vyložit svou interpretaci německé kolonizace, vznik měst a městské společnosti ve 13. století. Jeho dílo, v němž se projevil jako skvělý analytik i syntetik, je zároveň obrazem výsledků české historiografie, když zachytil faktografický pokrok od dob Františka Palackého, a to se všemi důsledky. Stručnější verzi *Českých dějin* pak Novotný podal ve *IV. svazku Československé vlastivědy*.

(red)

První české noviny

Dne 4. února 1719 vyšlo v Praze první číslo prvních českých periodických novin s velice dlouhým názvem Sobotní (Outerní) pražské noviny z rozličných zemí a krajín přicházející s obzvláštním jeho císařské a královské milosti nadáním obdarované. Název se postupně zkracoval až na Pražské české noviny nebo jen Pražské noviny. Jak je z původního titulu zřejmé, vycházely dvakrát týdně - nejprve na čtyřech a od roku 1720 na osmi stránkách. Většinu obsahu tvořily zprávy ze světa, které byly přejímány především z vídeňských novin. Čtenáři se dovídali i o událostech v monarchii, zvláště u vídeňského dvora. Informace z Čech se objevovaly jen zřídka. Zprávy neměly titulky, byly uváděny jen datem a místem původu a byly tištěny v jednom sloupci přes celou šíři stránky. Vydavatelem těchto novin byl vzdělaný, vážený a příčinnivý pražský měšťan, tiskař K. F. Rosenmüller. Po studiích provázal na cestách v cizině hraběte Berku, císařského legáta u benátské republiky. Po návratu domů pracoval v rodinné tiskárně v Praze na Uhelném trhu, která patřila k nejlepším té doby. Kromě novin vydával kalendáře, slovníky a naučné spisy. Po smrti K. F. Rosenmüllera převzal tiskárnu jeho syn a po něm jeho manželka. V roce 1772 noviny zanikly.

(noe)

Dráža Krchňáková - Štátná

ZPRÁVY

Nový zpěvník

Prodejna Blahoslav, Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6, nabízí nový Zpěvník Církve československé husitské, jehož cena je 150 Kč.

Zpěvník je možno objednat na uvedené adrese, nebo telefonicky na čísle 220 398 117 či elektronickou poštou prodejna.blahoslav@csh.cz.

(red)

Slavnost v Kyjově

Za život Mistra Jana Husa jsme poděkovali při ekumenických bohoslužbách v pátek 6. července v Husově sboru v Kyjově. Na bohoslužby navázalo vystoupení Jitky Molavcové a Alfréda Strejčka v pořadu "Mají nám

co říci", při němž zazněly vybrané myšlenky z děl Husových a Jana ze Žatce.

(ip)

Kněžské svěcení

Z milosti Boží a s pevnou důvěrou v Boží pomoc přijala svátost kněžského svěcení z rukou olomoucké biskupky Mgr. Jany Šilerové a spolusvětitelů Olga Malá v Husově sboru v Kojetíně dne 30. června ve 14.30 h.

NO Kojetín a Tovačov

Pozvánka na konferenci

Ve dnech 23 - 30. července se koná v Písku 38. konference mezinárodního ekumenického sdružení (IEF) u příležitosti 40. výročí IEF.

Téma: Na cestě L 24,32.

Program:

* zastavení na cestě a zamyšlení nad vývojem a historií 40 let IEF

* setkání s křesťany z různých církví, kultur a národů

* bohoslužby různých křesťanských tradic s možností zažít už dnes jednotu církve v budoucnosti

* rozhovory a výměna zkušeností víry z našich životních cest

* celodenní program na téma uzdravování

* workshopy na rozličná témata: duchovní a teologický život, umění, hudba, tanec, procházky po okolí

* výlet do Českých Budějovic a do novogotického zámku Hluboká.

Kontakt: Helena Blaženinová, Nad Truhlárnou 178, 252 31 Všenory, e-mail: hp.blazenin@tiscali.cz

(hb)

KALENDARIUM – ČERVENEC

9. 7. 1827 - Zemřel v Praze **Josef Malínský** (* 14. 3. 1752 v Braňanech u Doksan) - sochař a řezbář z období empíru. Je považován za představitele sochařů empírového klasicismu, kteří navázali svou tvorbou na barokní českou minulost. Mnohé náhrobky jím realizované zdobily bývalý malostranský hřbitov nebo jsou doposud na olšanském hřbitově v Praze.

9. 7. 1727 - Zemřel v Praze **Karel František Rosenmüller** (* 1678 v Teplicích) - český tiskař, nakladatel a vydavatel - viz i str. 3.

9. 7. 1862 - Narodil se v Příboře u Jičína **Bertold Bretholz** (+ 27. 11. 1936 v Brně) - českoněmecký historik. Studium historie absolvoval na univerzitě ve Vídni a věnoval se studiu dějin v českých zemích. Již před 1. světovou válkou vydal na výzvu pražského Spolku pro dějiny Němců v Čechách (Verein für Geschichte der Deutschen in Böhmen) *Dějiny Čech a Moravy do vyměření Přemyslovců (Geschichte Böhmens und Mährens bis zum Aussterben der Přemysliden, 1912)* a po vzniku Československa *Dějiny Čech a Moravy (Geschichte Böhmens und Mährens, 1921-25)*, které ve 3 svazcích zahrnovaly dějiny do roku 1792. Ve své práci navazoval na českoněmeckého historika Adolfa Bachmanna a zastával názor o nepřetržitosti germánského (markomanského) osídlení Čech i po příchodu Slovanů a o trvalém českoněmeckém charakteru českých zemí.

10. 7. 1947 - Československá vláda odvolala svou účast na pařížské konferenci, která se zabývala Marshallovým plánem; negativní postoj zaujala po jednání vládní delegace v čele s K. Gottwaldem v Moskvě (9.-12. července t. r.), kdy se podvolila nátlaku J. V. Stalina. Příslovečná "železná opona" dosedla k naší zemi.

11. 7. 1362 - Zemřela v Praze **Anna Svídnická** (* 1339) - polská (slezská) kněžna a česká královna, třetí manželka Karla IV., která s ním měla dvě děti: Alžbětu (Elišku), provdanou v roce 1366 za Albrechta III. Habsburského, a Václava IV., který se jí narodil v Norimberku, následného českého a německého krále.

11. 7. 1817 - Narodila se v Rožmitále **Bohuslava Rajská**, vlastním jménem **Antonie Reisová** (+ 2. 5. 1852 v Praze) - vlastenka, první česká učitelka.

12. 7. 1712 - Vydán byl císařský reskript pro Moravu, jímž se vrchnostem zakázalo, aby vnucovaly poddaným ke koupi své výrobky, často špatné jakosti a značně předražené (zákaz tzv. předkupu).

13. 7. 1607 - Narodil se v Praze **Václav Hollar** (+ 25. 3. 1677 ve Westminsteru) - slavný grafik.

13. 7. 1922 - Vydán byl tzv. malý školský zákon, který upravoval vnitřní poměry v obecném školství (například mezi povinné předměty byla zařazena občanská nauka a ruční práce, pro dívky povinný tělocvik a nauka o domácím hospodářství).

14. 7. 1807 - Zemřel v Praze **Karel Rafael Ungar** (* 12. 4. 1744 v Žatci) - kněz, osvícenecký myslitel a historik německého původu, který byl v letech 1786-88 byl děkanem filosofické fakulty a ve školním roce 1789-90 rektorem univerzity. Ačkoliv pocházel z německé rodiny, patřil Ungar ve své době k předním českým vlastencům.

Spolupracoval s Voigtem na Podobiznách a vydal Balbínův latinsky psaný a dosud nepublikovaný spis *Učené Čechy*. Minulost české kultury byla také tématem jeho pěti vědeckých statí, publikovaných v ročnících České společnosti nauk, jejímž byl aktivním členem. V roce 1788 opustil Ungar premonstrátský řád. "Nejsvobodnější osvícenec" v Čechách tím manifestoval svůj souhlas s josefínskými reformami.

14. 7. 1927 - Vydán byl zákon č. 125/Sb. o organizaci politické správy (též organizační zákon), který zcela negoval župní zřízení a kodifikoval zemské a okresní správy. Základem administrativního rozdělení republiky se staly země - Česká, Moravskoslezská, Slovenská a Podkarpatoruská.

14. 7. 1932 - Zemřel v Řevnicích u Prahy **Václav Novotný** (* 5. 9. 1869 v Moravanech u Ivančic) - český historik - viz i str. 3.

15. 7. 972 nebo 967 - Zemřel **Boleslav I.** - kníže z rodu Přemyslovců. Jeho rozporuplný zjev věrně charakterizuje 10. století, období, kdy byly položeny základy tisícileté české státnosti.

Na knížecí stolec se dostal (roku 929 nebo 935) vraždou bratra Václava (za což získal přídomek Ukrutný), jejíž skutečné motivy neznáme. Oč menší přízní kronikářů se těšil jako bratrovrah, o to více se zdůrazňuje jeho rozhodující podíl na upevnění raně středověkého českého státu. Využil k tomu především smrti císaře Jindřicha Ptáčníka v roce 936 (do stejné doby lze klást i založení Mladé Boleslavi), aby se osamostatnil od vlivu říše. Svou válečnou zdatnost pak ukázal během 14 let bojů s císařem Otou I., kdy dokázal porazit i proslavený merseburský pluk, sebraný z nejhorších hrdlořezů a lupičů. Po vyčerpávajících bojích v červenci 950 uzavřel s Otou příměří a přijal lenní závazek k říši. To spolu s pochopením významu křesťanství znamenalo hráz rozpínavosti německé říše, na níž byl český kníže závislý jen formálně. Roku 955 české vojsko pomohlo císaři definitivně odrazit maďarské nájezdy ve slavné bitvě na řece Lechu u Augsburgu. Výsledkem Boleslavovy expanzivní politiky bylo připojení Moravy a Krakovska k českému státu. Čechy se povznesly i hospodářsky, právě Boleslav I. nechal v Praze razit první doložené české mince - stříbrné denáry. Na sklonku života postřehl Boleslav slabinu českého státu - závislost na řízenské církevní diecézi. Jednal proto s papežem o zřízení pražského biskupství, ale výsledků se dočkal až jeho syn a nástupce Boleslav II.

(red)

PŮJDEM SPOLU DO BETLÉMA

Nemějte žádné obavy. Nehodlám vás přinutit k tomu, abyste uprostřed horkého léta zpívali se mnou koledy. Bude řeč o Janských Lázních, kde se nalézá rekreační středisko naší královéhradecké diecéze, které se jmenuje Beltém.

Zajímavé je, že v Janských Lázních, jako snad na jediném místě v naší republice, jsou hned tři církevní rekreační střediska.

Kousek od náměstí na kopečku vedle evangelického kostela se nalézá elegantní výstavní hotel Sola Fide, který patří Českobratrské církvi evangelické. Na druhé straně, rovněž na kopci, je římskokatolický

kostelík s nádherným výhledem na krajinu a kousek nad ním stojí krásná secesní vila Marianum, což je římskokatolický penzion. No a dole v údolíčku u potoka je stylová horská chaloupka, malá, ale naše.

Tak úplně malá zase není, protože je zde prostorná společenská místnost (k dispozici jsou zde Bible, knihy a denní tisk); stejně prostorná jídelna (polopenze 110 Kč), kde naleznete varnou konvici a ledničku, dále pak bezbariérový pokoj pro invalidy.

V prvním a druhém patře pak jsou dvou až čtyřlůžkové skromné pokojíky, kde může přenocovat až 42 osob.

Sociální zařízení je pouze společné, zato však moderní, čisté a voňavé. Nocleh v období od dubna do Vánoc stojí první den 180 Kč, další dny pak 150 Kč. Postel si musíte povléknout připraveným ložním prádlem sami.

Dům voní dřevem, historií a romantikou. Venku šumí potůček, na stráni v noci září osvětlený kostelík a jsou vidět hvězdy. Je zde báječný vzduch a dobrá voda k napití. Prostě zážitek. Kdysi jsem za něco podobného v rybářské vesnici na Lofotech za severním polárním kruhem zaplatila nemalý peníz, neboť v cizině si už takových věcí cení.

Penzion je od autobusové stanice vzdálen asi 300 m. Přímý autobus z Prahy odjíždí z Černého mostu v 8 h. Jízdenka i s místenkou stojí 154 Kč. Pokud přijedete autem, pohodlně zaparkujete na malém parkovišti necelých 100 m od místa ubytování. (Parkovné na týden stojí 250 Kč.)

Co vás čeká? Výlet kabinovou lanovkou na Černou horu, výletní vláček po okolí, procházky a povídání si s místními lidmi a pacienty na lavičkách.

Dozvěděla jsem se mnoho o lidských osudech, trápení, ale i houževnatosti a pokoře. Byla to pro mne zase nová škola života. Přistihla jsem se při tom, že ve svých modlitbách myslím na řadu lidí, které jsem zde potkala.

Jindřiška Kubáčová

Literární soutěž

Ekumenická rada církví v České republice vyhlašuje literární soutěž v tvořivém psaní esejí na téma "Jsem světo světa, a co dál!?" pro mladé do 20 let.

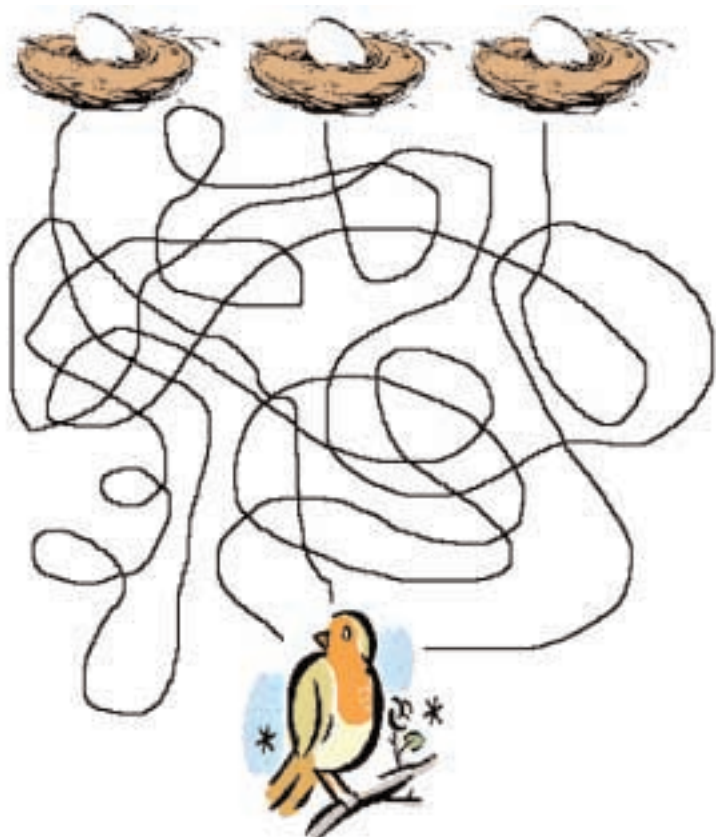
Pokud jsi mladý věřící, vezmi pero a papír a posviť si na toto téma! Svůj esej s maximálním rozsahem dvou stran textu A4 pošli poštou na adresu: ERC v ČR, Donská 5, 101 00, Praha 10 nebo na e-mailovou adresu: info@ekumenickarada.cz. Uzávěrka soutěže je 15. srpna, rozhoduje datum odeslání.

(erc)

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

PTÁCI MAJÍ SVÁ HNÍZDA

Pán Ježíš řekl člověku, který jej chtěl následovat: „Lišky mají doupata a ptáci hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by hlavu složil.“ Najdete, které hnízdo patří našemu ptáčkovi?

(Řešení z minulého čísla: Pán Ježíš nasytil tisíce lidí a nasytil i nás)

Jana Krajčířiková

Český zápas

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

Týdeník Církve československé husitské

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6
 Šéfredaktorka: Dr. Helena Bastlová, redakce: Mgr. Jana Krajčířiková, Ivana Kyselová, Mgr. Ervín Kukuczka, tel.: 220 398 107, fax: 220 398 123,
 mail: cesky.zapas@csh.cz, Tisk: Grafotechna, Distribuce: A.L.L. production s.r.o., F. V. Veselého 15, 190 00 Praha 9, tel.: 234 092 851, predplatne@predplatne.cz